

1. ÜNİTE: KADER İNANCI

1.1. KADER VE KAZA İNANCI

Allah Her Şeyi Bir Ölçüye Göre Yaratmıştır

Allah Kur'an'da evreni bir sistemle ve plan dâhilinde yarattığını ifade etmektedir. "Biz, her şeyi bir ölçüye (düzene, kadere, plana) göre yarattık." (Kamer suresi 49. ayet)

Ölçü Nedir?

Ölçü bir şeyin düzenli olması demektir. İçinde yaşadığımız kâinat bir ölçüyle yaratılmıştır. Bilim insanlarının evrenle alakalı ortaya koydukları formüller bunun biricik ispatıdır. Eğer ölçü olmasaydı Allah'ın koyduğu yasalar formüllerle izah edilemezdi. Örneğin; Kütle ve enerjinin birbirine dönüşebileceğinin kanunu olan $E = mc^2$ gibi

Tesadüf Nedir?

Türk Dil Kurumuna (TDK) göre ihtimallere bağlı, kesin olmayan, değişebilen ve rastlantı anlamlarına gelmektedir. Bir şeyin kendiliğinden olması demektir. Ölçünün zıt anlamlısıdır. Evrende düzensizlik yani tesadüf yoktur.

"Gökleri yedi kat yaratan O'dur. Rahman'ın yaratmasında bir düzensizlik göremezsin. Gözünü çevir de bir bak, bir bozukluk görüyor musun?" (Mülk suresi 3. ayet)

Ölçü ile kader, düzen, sistem, denge, kanun, plan ve ahenk aynı anlamdadır. Allah her şeyi bir ölçüye göre yaratmıştır.

Allah her şeyi bir düzene göre yaratmıştır.

Allah her şeyi bir sisteme göre yaratmıştır.

Allah her şeyi bir dengeye göre yaratmıştır.

Allah her şeyi bir kanuna göre yaratmıştır.

Allah her şeyi bir plana göre yaratmıştır.

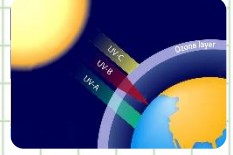

Allah her şeyi bir ahenge göre yaratmıştır.

Allah her şeyi bir kadere göre yaratmıştır.

Evrendeki Düzene Örnekler:

Ω Güneşten gelen zararlı (Uv) ışınlarının atmosferdeki ozon (O_3) tabakası ile önlenmesi.

Ω İnsan ve hayvanların yaşamak için (O) oksijene,

bitkilerin yaşamak için (CO_2) karbondioksite ihtiyaçları vardır.

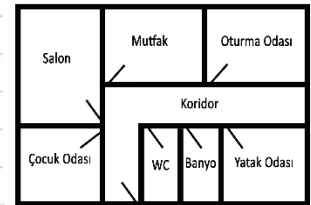
Görüldüğü gibi bitkilerin ve insanların birbirlerine muhtaç yaratılması evrendeki bir ölçünün ifadesidir. Bundan dolayı ağaçlarımıza zarar vermeden dengeyi korumalıyız.

Ω “Güneş ve ay bir hesaba göre (hareket etmekte)dir. Yıldızlar ve ağaçlar (Allah’a) secde ederler. Göğü Allah yükseltti ve dengeyi o koydu. Sakın dengeyi bozmayın.” (Rahman suresi, 5-8. ayetler)

Ω “Denizde büyük dağlar gibi akıp giden gemiler de O'nun varlığının delillerindendir.” (Şura suresi 32. ayet)

Bir mimar ev planı yaparken nasıl ki kendi isteklerine göre evin planını yapıyorsa yani evin kaderini belirliyorsa Allah da tıpkı bir mimar gibi bu evrenin kaderini daha evren yaratılmadan kendi isteklerine göre planlamıştır. Yani evrenin kaderini belirlemiştir. Bir evin yapılmadan önceki kaderi işte bu plandır. →

Kader ve Kaza

İmanın 6 şartı vardır. Bunlar:

*Allah'a iman

*Kitaplara iman

*Meleklerle iman

*Ahirete iman

*Peygamberlere iman

*Kader ve Kazaya iman

Kader, sözlükte ölçmek, tayin etmek, gücü yetmek ve kudret anlam-
larına gelir.

Kader: Allah'ın evreni yaratmadan, her şeyi
önceden planlaması ve bilmesine kader denir. Görül-
düğü gibi kaderin tanımında iki önemli kelime vardır.

1. Planlamak 2. Bilmek. Planlamak ve bilmek birbirinden farklıdır. Kaderin yan-
lış anlaşılmasının sebebi bu iki kavramın yerlerinin karıştırılmasındandır.

Not: Kader Allah'ın irade (Dilediğini istemesi), Kudret (Her şeye gücü-
nün yetmesi) ve ilim (Her şeyi bilmesi) sıfatıyla olmaktadır. Çünkü Allah irade
sıfatıyla evrenin tamamını planlar ve ilim sıfatıyla da eylemlerimizi bilir. Bun-
ların tamamını yapmaya da kesinlikle gücü yeter.

Not: Cümle içinde kullandığımız -ecek -acak ekleri kaderi belirtir.
Çünkü henüz gerçekleşmemiştir. Örneğin;

Yarın deneme sınavına gireceğim.

Kaza Nedir? Sözlükte hükmetmek, emretmek, ifa etmek, ödemek, kaza
etmek, ölçüp biçip yapmak, ihtiyacını gidermek, ölmek ve mahkeme etmek de-
mektir.

Kaza: Allah'ın önceden planladığı ve bildiği kaderin zamanı gelince ger-
çekleşmesine kaza denir. Kısaca kaderin gerçekleşmesine denir. Şuan evrende
meydana gelen her şey kaderin gerçekleşmesidir yani kazadır.

Not: Kaza Allah'ın Tekvin (Allah'ın yaratması) sıfatıyla meydana gel-
mektedir.

Not: -dı-di-du-dü-tı-ti-tu-tü-miş-miş-muş-müş-yor ekleri kazayı
belirtir. Çünkü gerçekleşmiştir. Örneğin;

Dün deneme sınavına girdim.

Dün kitap ve defter almış.

Kütüphanede kitap okuyorum.

Sünnetullah (Evrensel Yasalar)

Allah, evrende koyduğu yasaları Kur'an'da "Sünnetullah" olarak ifade etmiştir. Evrensel Yasalar 3'e ayrılır.

Fiziksel Yasalar, Biyolojik Yasalar, Toplumsal Yasalar

A- Fiziksel Yasalar

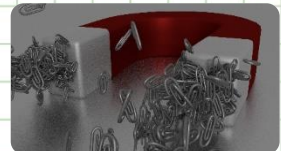
Madde ve enerjinin oluşumu, değişimi, yapısı, hareketi ve maddeler arası ilişkiler ile ilgili Allah'ın olmasını istediği prensiplerdir. Yani Allah'ın cansız maddeler üzerinde koyduğu kurallardır, kanunlardır, ölçülerdir, sistemlerdir.

Fiziksel Yasaların Özellikleri

- Ω Allah'ın istemesinin (iradesinin, planlarının) sonucudur.
- Ω Bilim insanları Allah'ın istediği bu sistemi keşfetmeye çalışır.
- Ω Cansız maddelerle yani madde ve enerjiyle ilgilidir.
- Ω Allah'ın sistemi deney ve gözlem yapılarak anlaşılır.
- Ω Allah'ın sistemi her yerde aynı sonucu verir. (evrenseldir)

Fiziksel Yasalara Örnekler

- Ω Dünya'nın kendi ekseninde ve Güneş'in etrafında dönmesi,
- Ω Dünya'nın yer çekimi kanunu, kütle çekim kanunu,
- Ω Yüksek basınçtan alçak basınca doğru akan rüzgârlar,
- Ω Yoğunluk, basınç, kütle ve öz kütle,
- Ω Elektrik yasaları,
- Ω Potansiyel enerji, kinetik enerji ve enerjinin korunumu,
- Ω Termodinamik kanunu, Entropi yasası,
- Ω Suyun kaldırma kuvveti (Arşimet prensibi),
- Ω 100 °C de kaynaması,
- Ω Miknatıslanma vs.

Fiziksel Yasalarla İlgili Ayetler

“Güneş ve Ay bir hesaba göre hareket etmektedir.” (Rahman suresi, 5. ayet)

“Geceyi ve gündüzü, Güneşi ve Ayı yaratan odur. Her biri bir yörünge hareket etmektedir.” (Enbiya suresi, 33. ayet)

Fiziksel Yasalarla İlgilenen Bilim Dalları

Fizik, Kimya, Coğrafya, Astronomi vb.

B- Biyolojik Yasalar

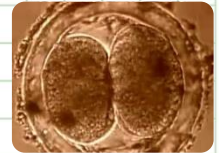
Canlıların oluşumu, yapısı, beslenmesi, korunması, gelişmesi ve üremesiyle ilgili Allah'ın olmasını istediği prensiplerdir. Yani Allah'ın canlı maddeler üzerinde koyduğu kurallardır, kanunlardır, ölçülerdir, sistemlerdir.

Biyolojik Yasaların Özellikleri

- Ω Allah'ın istemesinin (iradesinin, planlarının) sonucudur.
- Ω Bilim insanları Allah'ın istediği bu sistemi keşfetmeye çalışır.
- Ω Canlı varlıklar olan insan, hayvan ve bitkilerin biyolojik özellikleriyle ilgilidir.
- Ω Allah'ın sistemi deney ve gözlem yapılarak anlaşılır.
- Ω Allah'ın sistemi her yerde aynı sonucu verir. (evrenseldir)

Biyolojik Yasalara Örnekler

- Ω Hücrenin oluşumu, bölünmesi, beslenmesi,
- Ω İnsanın embriyodan yaratılışı,
- Ω Bebeğin anne karnındaki oluşum evreleri,
- Ω Sindirim sistemi, boşaltım sistemi,
- Ω Denizde yaşayan balıkların solungaçlarla nefes almaları,
- Ω İnsanların akciğerlerden nefes almaları,
- Ω Çölde yaşayan develerin su ihtiyacı için hörgüçlere sahip olması,

Ω Etle beslenen hayvanların keskin dişli olması,

Ω İnsanın hiç yorulmayan ve sürekli çalışan bir kalbe sahip olması,

Ω Bazı hayvanların kış uykusuna yatmaları vb.

Biyolojik Yasalarla İlgili Ayetler

“(Ey insanlar!) Biz sizi basit bir sudan yaratmadık mı? İşte o suyu, belli bir süreye kadar sağlam bir yere yerleştirdik, sonra da ona ölçülü bir biçim verdik...” (Mürselat suresi, 20-23. ayetler)

“Yeryüzüne bakmazlar mı? Orada her güzel çiftten nice güzel bitkiler yetiştirdik.” (Şuara suresi, 7. ayet)

Biyolojik Yasalarla İlgilenen Bilim Dalları

Zooji, Anatomi, Botanik, Biyoloji, Tıp, Genetik Mühendisliği vb.

C- Toplumsal Yasalar

Toplumsal olaylar arasında var olan sebep-sonuç ilişkisini gösteren yasalardır. Bu yasa insanların psikolojik eğilimleriyle ilgilidir. Allah Kur'an'da toplumsal yasalarla ilgili bir konuyu anlatırken “Sünnetullah”ının değişmediğini ifade etmiştir. “...Sen Allah'ın yasında (Sünnetullah'ta) hiçbir değişiklik bulamazsın...” (Fatır suresi 43. ayet)

Toplumsal Yasaların Özellikleri

Ω Allah'ın insanlarda yarattığı duygusal yönelimlerdir.

Ω Ahlak ve vicdanın özünü oluşturur.

Ω Sebep ve sonuç ilişkisine dayanır.

Ω Deney yapılamaz ama gözlem yapılabilir.

Ω Her toplumda aynı sonucu vermez.

Ω Kesin ve evrensel değildir. İstisnaları vardır.

Toplumsal Yasalara Örnekler

- Ω Annenin evladına şefkat duyması,
- Ω Adaletin olduğu toplumlarda huzurun artması,
- Ω Gelir dağılımının adil olduğu toplumlarda yoksulluğun azalması,
- Ω Baskı, savaş, işkence ve kuraklık sonucu insanların göç etmeleri, (Hicret olayı ve Kavimler göçü gibi)

- Ω Hırsızlık olan yerde güven ortamının azalması,
- Ω Zulme uğramış mazlumlara yardım edilmesi,
- Ω Hüzünlü müzik dinlediğimizde hüzünlenilmesi gibi vb.

Toplumsal Yasalarla İlgili Ayetler

“Onlar yeryüzünde gezip kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğuna bakmazlar mı?” (Fatır suresi 44. ayet)

“(Öyle) Bir fitneden sakının ki aranızdan yalnız haksızlık edenlere erişmekle kalmaz (hepinize erişir)...” (Enfal suresi 25. ayet)

Toplumsal Yasalara Uymanın Faydaları

- Ω İnsanların geçmiş milletlerden ibret almalarını sağlar,
- Ω Tarih bilincini geliştirir,
- Ω Bireyleri ve toplumları ahlaki davranmaya sevk eder,
- Ω Toplumların bir arada yaşamalarını sağlar,
- Ω İnsanların iletişim becerisini artırır ve empati duygularını geliştirir,
- Ω Problemlere karşı önlem alınmasını sağlar,
- Ω Bunun sonucunda insanlar huzurlu olmaya başlarlar,
- Ω Birey ve toplum bu yasayla kendini gerçekleştirir.

Toplumsal Yasalarla İlgilenen Bilim Dalları

Antropoloji, Siyasal Bilimler, Kamu Yönetimi, İktisat, Tarih, Sosyoloji, Psikoloji vb.

1.2. İNSANIN İRADESİ VE KADER

Akıl Nedir?

Sözlükte; menetmek, engellemek, alıkoymak, bağlamak, sığınmak ve tutmak anlamlarına gelmektedir. Terim olarak; iyiyi kötüden ayırt etme kabiliyetine denir.

Kur'an'da akıl kavramı 49 yerde geçer. Allah, insanların aklını kullanmalarını ister. “Dünya hayatı yalnızca bir oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir. Korkup-sakinmakta olanlar için ahiret yurdu gerçekten daha hayırlıdır. Yine de akıl erdirmeyecek misiniz?” (En'am suresi 32. ayet)

İrade nedir?

Sözlükte istemek, seçmek, yönelmek, tercih etmek, karar vermek, arzu, dilek, emir, sevk ve güç anlamlarına gelmektedir. Terim olarak; iyi ile kötü arasında bir tercihte bulunma, karar verebilme, isteme yeteneğine denir.

Akıl ile İrade Arasındaki Fark

Akıl: İyi ile kötüyü birbirinden ayırmak demektir.

İrade: İyi ile kötü arasında bir tercihte bulunmak demektir.

İnsan için önce akıl gerekir. Sonra aklımızla bir ilme sahip oluruz ve iyi ile kötüyü fark ederiz. Daha sonra ise bu bilgilerimize göre bir tercih (irade) yaparız. Yani önce aklımızla ayırırız sonra ayırdıklarımız arasından birisini seçeriz.

Kur'an'da irade kavramı 138 yerde geçer. İrade 2'ye ayrılır. Külli İrade ve Cüz-i İrade.

Külli İrade Nedir?

Allah'ın sınırsız dileme ve isteme gücüne denir. Allah'ın Subuti sıfatlarından biridir.

Allah'ın Subuti Sıfatları:

- 1- Hayat: Allah'ın diri olması
- 2- İlim: Allah'ın her şeyi bilmesi
- 3- Semi: Allah'ın her şeyi işitmesi
- 4- Basar: Allah'ın her şeyi görmesi
- 5- Kudret: Allah'ın her şeye gücünün yetmesi
- 6- İrade: Allah'ın sınırsız istemesi (külli irade)
- 7- Kelam: Allah'ın söz sahibi olması
- 8- Tekvin: Allah'ın her şeyi yaratması

Külli İradenin Kaderle Bağlantısı Nedir?

Kader tanımında gördüğümüz gibi Allah, planını Külli İradesiyle yapar. Evrendeki yasalar külli irade ile planlanmıştır. Yani fiziksel, biyolojik ve toplumsal yasaları planlayan ve isteyen Allah'tır.

Cüz-i İrade Nedir?

İnsana ait sınırlı dileme, isteme ve tercih etme gücüne denir. “Ey Peygamber! De ki: Rabbinizden hak ve hidayet gelmiştir. Öyle ise dileyen iman etsin, dileyen de inkâr etsin!...” (Kehf suresi 29. ayet)

Cüz-i iradeye Allah müdahale etmez. Bunun için insanlar iradelerinde (yaptıkları tercihlerinde) özgürdür.

Cüz-i İradenin Kaderle Bağlantısı Nedir?

Kader tanımında gördüğümüz gibi Allah'ın bildikleri bunlardır. Yani insanlar iyi ya da kötüyü kendileri özgürce seçerken Allah sadece bilmektedir.

Özgürlük Nedir?

TDK'ya göre kişinin her türlü dış etkiden bağımsız olarak insanın kendi iradesine kendi düşüncesine dayanarak karar vermesi durumuna denir. Hürriyetle aynı anlamdadır. Yani cüz-i iradedir. Dinin insanın özgürlüğüne dokunmaz. Çünkü: “Dinde zorlama yoktur.” (Bakara suresi 256. ayet)

Sorumluluk Nedir?

TDK'ya göre kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi demektir. Mesuliyetle aynı anlama gelmektedir. “Gerçekten insan için kendi çalışmasının karşılığında başka bir şey yoktur.” (Necm suresi 39. ayet)

Sorumlu olmanın iki temel ögesi vardır. Bunlar:

- 1- Akıl (iyi ile kötüyü ayırabilme yeteneği)
- 2- İrade (iyi ile kötüyü isteme yeteneği)

Peygamberimiz şöyle buyurur: “Akı olmayanın dini de yoktur.” Bundan dolayı deliler ve çocuklar akıl ve irade yetenekleri tam gelişmediği için sorumlu değildir.

Sorumlu Olmadığımız Durumlar Nelerdir?

Kader tanımındaki Allah'ın planladıkları şeylerden sorumlu değiliz. Cinsiyetimiz, Ten rengimiz, Atomların oluşumu, Anne babamız, Göz rengi, Hücrelerin bölünmesi, Evrendeki fiziksel, biyolojik ve toplumsal yasalar, Allah'ın külli iradesi vs.

Sorumlu Olduğumuz Durumlar Nelerdir?

Kader tanımındaki Allah'ın bildikleri şeylerden sorumluyuz. Sevap işlemek, Günah işlemek, Ders çalışmak, İbadet etmek, Tedavi olmak, İnsanların cüz-i iradeleri vs.

1.3. KADERLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Ecel Nedir?

TDK'ya göre hayatın sonu, ölüm demektir. Yani ömrün bittiği zamana ecel denir. Ölüm bir yok oluş değildir. Ahirete geçmek için kullanılan bir kapıdır. “Her canlı, ölümü tadacaktır. Sonunda bize döndürüleceksiniz.” (Ankebüt suresi 57. ayet) buyrulur.

Ecel Allah'ın elindedir. Canlıların biyolojik yasalarla ölmelerini planlayan Allah'tır. Yani ölümü takdir eden Allah'tır. Nasıl ki bize hayat veren Allah ise bizim ölümümüz de onun emri ve planıyladır.

“O ki, hanginizin daha güzel davranacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratmıştır. O, mutlak galiptir, çok bağışlayıcıdır.” (Mülk suresi 2. ayet)

Ömür Nedir?

Her canlının doğumundan ölümüne kadar geçen sınırlı yaşam süresine **ömür** denir. Ömrümüzü **bizler kendi elimizle uzatır ya da kısaltırız**.

1- Hastalanınca ilaç kullanan veya düzenli spor yapan ve dengeli beslenen insanların ömürleri uzar. Bunları yapmayanların ömürleri kısa olur. Yani biyolojik yasalara uymayı tercih edenlerin ömrü uzamaktadır.

2- Depreme dayanıklı ev yapanların ömrü uzun olur. Yani fiziksel yasalara uymayı tercih edenlerin ömrü uzamaktadır.

3- Stressiz hayat yaşayanların ömrü uzun olur. Yani toplumsal yasalara uymayı tercih edenlerin ömrü uzamaktadır.

Bunları yapmamız ebediyen ölmeyeceğimiz anlamına gelmez. Ama ölümü geciktirmiş oluruz.

Her türlü tedbiri aldığı halde hala ölmüşse mesela tüm kurallara uyduğu halde sırf karşı tarafın hatalı sollaması yüzünden trafik

kazasında vefat etmişse bu, içinde yaşadığımız dünyanın ölüme programlandığını göstermektedir. Bunu kabullenmek zorundayız çünkü “ölmeseydi peygamberler ölmezdi” tabiri çok yerindedir.

Emek Nedir?

TDK'ya göre bir işin yapılması için harcanan beden ve kafa gücüne denir. Nasıl ki bir çiftçinin tarlaya tohum ekmesi beden gücü gerektiren bir emekse, bir öğrencinin de derslerine çalışması kafa gücü gerektiren bir emektir.

“Gerçekten insan için kendi çalışmasının karşılığında başka bir şey yoktur.” (Necm suresi 39. ayet) Herhangi bir şeye çalışmak ya da tembellik etmek **bizim tercihimizdedir.**

Peygamberlerin Meslekleri

Tüm peygamberler sadece peygamberlik yapmamış yeryüzünü mamur ederek meslekleriyle de insanlara hizmet etmişlerdir.

*Hz. Âdem (As): Ziraatçıdır.

*Hz. Şit (As): Dokumacıdır.

*Hz. İdris (As): Terzidir.

*Hz. Nuh (As): Marangozdur.

*Hz. Hud (As): Tüccardır.

*Hz. Salih (As): Çobandır.

*Hz. İbrahim (As): Mimardır.

*Hz. Lut (As): Tarihçidir.

*Hz. İsmail (As): Kara ve deniz avcısıdır. Yetmiş dil bilirdi. Tercümandır.

*Hz. İshak (As): Çobandır.

*Hz. Yakub (As): Çobandır.

*Hz. Yusuf (As): Saati ilk icat edendir. Vezir ve başdanışmandır.

*Hz. Eyüp (As): Ziraatçıdır.

*Hz. Şuayb (As): Ziraatçıdır.

*Hz. Musa (As): Çobandır.

*Hz. Harun (As): Vezirdir.

*Hz. Davud (As): Demiri işleyen, zırh yapan ve düzenli ordular kuran kumandandır.

*Hz. Süleyman (As): Emir, hükümdardır. Bakır madenini ilk defa işleyen O'dur.

*Hz. Zülkifl (As): Fırıncıdır.

*Hz. İlyas (As): Dokumacıdır.

*Hz. Yunus (As): Balıkçıdır.

*Hz. Üzeyr (As): Bahçivandır.

*Hz. Lokman (As): Doktor ve eczacıdır.

*Hz. Zekeriya (As): Marangozdur.

*Hz. İsa (As): Avcı ve doktordur.

*Hz. Muhammed (Sav): Çoban, tüccar, öğretmen, devlet lideri ve kumandandır.

Rızık Nedir?

TDK'ya göre Allah tarafından sağlanan her türlü nimete rızık denir. Allah mahlûkatı er-Rezzak ismiyle rızıklandırır. Örneğin öğrencinin diploma alması bir rızıktır. Çiftçinin elde ettiği buğdayı bir rızıktır. Sofrada yediğimiz yemek de bir rızıktır.

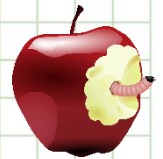
“Şüphesiz ki rızık veren mutlak kudret ve kuvvet sahibi olan ancak Allah'tır.” (Zariyat suresi 58. ayet)

Rızıkta Hassas Denge

1* Her canlının rızıkını veren sadece Allah'tır. Canlılar ne kadar aciz ise rızık o kadar kolay, canlılar ne kadar güçlüyse rızık o kadar zor elde edilir.

Örneğin elma kurdu çok acizdir ama etrafı yiyecek doludur. Vahşi kurt çok güçlüdür ama etrafı yiyecek

dolu değildir. Yiyecek için avının peşinde çok koşmak zorundadır.

2* Allah çok çalışanlara çok rızık verir, az çalışanlara az rızık verir.

3* Rızıkımız yasalarla gerçekleşir. Örneğin, fiziksel (yağmur vb) ve biyolojik (hücre bölünmesi vb.) yasalar olmasaydı buğdaylar yetişmezdi. Ya da biyolojik yasalar olmasaydı besinler midemizde parçalanamaz ve beslenmemiz sağlanamazdı. Bizler Allah'ın koyduğu yasalar sayesinde rızık elde edebiliyoruz.

Tevekkül Nedir?

Sözlükte güvenmek, dayanmak, vekil tutmak ve sığınmak demektir.

Allah'ın yasalarına (fiziksel, biyolojik ve toplumsal yasalarına) uygun hareket ederek gerekeni yapıp sonucu Allah'tan bek-

leyerek Allah'a güvenmeye **tevekkül** denir. "Önce tedbir, sonra tevekkül" esastır.

Tevekkül kendine ya da insanlara değil sadece Allah'a güvenmektir. Rabbimiz:

"...inananlar yalnız Allah'a dayanıp güvensinler." (İbrahim suresi 11. ayet)

"...Eğer müminler iseniz ancak Allah'a güvenin." (Maide suresi 23. ayet) buyurur.

Fiziksel yasalara uygun tevekkül: Depreme dayanıklı bina yaptıktan veya arabanın yıllık sanayi bakımlarını yaptırdıktan sonra kaza ve belalara karşı Allah'a güvenmektir.

Biyolojik yasalara uygun tevekkül: Düzenli spor yapıp, dengeli beslenip ya da hastalandığımızda düzenli olarak doktorun verdiği ilaçları kullandıktan sonra hastalıklara karşı Allah'a güvenmektir.

Toplumsal yasalara uygun tevekkül: Stressiz bir hayat yaşayıp, bol kitap okuyup veya ahlaki olarak kendimizi geliştirdikten sonra strese karşı Allah'a güvenmektir.

Tevekkül, Tembellik ve Kibir Arasındaki Fark Nedir?

Ω Tevekkül, çalıştıktan sonra Allah'a güvenmektir.

Ω Tembellik, çalışmadan Allah'a güvenmektir.

Ω Kibir, çalıştıktan sonra sadece kendine güvenmektir.

Peygamberimiz: "Önce deveni bağla sonra tevekkül et" demiştir. Derslerine düzenli bir şekilde çalışan öğrencinin sınavdan önce Allah'a güvenmesi tevekkül iken derslerine çalışmayan öğrencinin sınavdan önce Allah'a güvenmesi tembelliktir. Derse çalışıp sadece kendine güvenmek ise kibirdir.

Tevekkül Nasıl Yapılır?

1- Önce Plan yaparız. 2- Plana göre çalışırız. 3- Çalıştıktan sonra sadece Allah'a güveniriz. 4- Sonucu Allah'a bırakırız.

Başarı ve Başarısızlık Nedir?

Bir emek, gayret sonucu varılmak istenen hedefe ulaşmaya başarı denir. Hedefe ulaşamamak ise başarısızlıktır.

Tevekkül edip çalıştıktan sonra başarı ya da başarısızlık bizim elimizde değildir. Bu Allah'ın elindedir. Bir Müslüman çalışmayı kendine başarıyı Allah'a mal eder. Yani çalışmak bizden tefvik (başarı) Allah'tandır.

Hayatta başarılı olmanın tek yolu planlı çalışmaktır. Hiçbir başarı tesadüf değildir.

Çalıştığımız halde başarılı olamıyorsak bunun sebebini kadere mal etmemeliyiz. "Kaderim böyleymiş" diyerek pes etmek yanlıştır. Başarısızlığımızın sebebi; ya yetenekli olduğumuz alana yönelmediğimizdendir ya da Allah'ın yasalalarını terk edip tevekküle sınımsız sarılmadığımızdandır. "Gerçekten insan için kendi çalışmasının karşılığında başka bir şey yoktur." (Necm suresi 39. ayet) Öyleyse başarılı olmak istiyorsak yetenekli olduğumuz alanlara planlı bir şekilde çok çalışmalıyız.

Sağlık ve Hastalık Nedir?

Sağlık, insan vücudundaki organların temel işlevlerini yerine getirebilmesidir. Hastalık ise insanın sağlığının bozulmasıdır.

Kader tanımındaki Allah'ın iradesiyle gerçekleşen ve bizim elimizde olmayan hastalıklar vardır (Genetik hastalıklar gibi). Kısmi olarak insanın iradesiyle gerçekleşen hastalıklar da vardır (Soğuk algınlığı gibi).

Allah'ın iradesiyle oluşan genetik hastalıkların tedavisi için elimizden gelen gayreti göstermemiz gerekir. Kaderimde bu da varmış deyip

tedavi yollarını terk etmemeliyiz. Nitekim kanser hastası olup gerekli tedaviyi aldıktan sonra azmini yitirmeden kanseri yenen çok kişi vardır. Ayrıca tedbir-sizliğimizden kaynaklanan hastalıklara karşı da önlemlerimizi alıp sağlığımızın peşinden koşmalıyız. Sağlıklı beslenmeye de dikkat etmeliyiz. Çünkü her şey sağ-lığımız varken kıymetlidir. Sağlık bir insanın en büyük zenginliğidir. Kanuni Sul-tan Süleyman:

“Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi,
Olmaya devlet, cihanda bir nefes sıhhat gibi” der.

Anlamı: Halkın gözünde devlet (iktidar) gibi değerli bir şey yok. Halbuki şu dünyada bir nefes sıhhat gibi devlet (güç) olamaz.

KADER DEFTERİ	
ALLAH'IN PLANLARI	ALLAH'IN BİLDİKLERİ
Fiziksel, Biyolojik, Toplumsal Yasalar (Sünnetullah)	İnsanların özgürlükleri, iyi veya kötü amelleri
Sorumlu değiliz	Sorumluyuz
Ecel	Ömür
Rızık	Emek
Sonuç (Başarı-Başarısızlık)	Tevekkül
İrade ve Kudret sıfatı	İlim sıfatı
Küllî İrade	Cüz-i İrade

1.4. BİR PEYGAMBER TANIYORUM: HZ. MUSA (AS)

Ω 4 kutsal kitap verilen peygamberlerden biridir. Kendisine Tevrat verilmiştir. **Not:** 4 kutsal kitap ve peygamberleri: *Tevrat: Hz.

Musa (as) *Zebur: Hz. Davud (as) *İncil: Hz. İsa (as) *Kur'an: Hz. Muhammed (sav)

- Ω Hz. Musa Ulul Azam peygamberlerin (Hz. Nuh, Hz. İbrahim, Hz. Musa, Hz. İsa ve Hz. Muhammed sav) üçüncüsüdür.
- Ω Allah ile konuştuğu için “Kelimetullah” adıyla anılmıştır.
- Ω Yahudilere (İsrailoğullarına) peygamber olarak gönderilmiştir.
- Ω Hz. İbrahim oğlu Hz. İshak oğlu Hz. Yakup (İsrail) oğlu oğlu Hz. Musa'dır.
- Ω Hz. Yakup'un diğer adı İsrail'dir. İsrailoğlu demek Hz. Yakup'un oğlu veya torunları demektir.
- Ω İsrâiloğulları (Hz. Yakup oğulları) Hz. Yusuf zamanında Mısır'a yerleşmişlerdi.
- Ω Hz. Yakub'un çok uzak torunlarından olan Hz. Musa ise Mısır'da bir İsrailoğlu (Hz. Yakup torunu) olarak dünyaya gelmiştir.
- Ω Eski Mısır'da ülkeyi firavunlar yönetirdi.
- Ω Firavun, İsrailoğullarını sevmiyor ve onlara işkence yapıyordu.
- Ω Gördüğü bir rüya sebebiyle İsrâiloğullarının bütün erkek çocuklarının öldürülmesini emretti.
- Ω Yüce Allah Musa'nın annesine: “...Onu emzir, başına bir şey gelmesinden endişe ettiğinde onu nehre bırak. Korkup kaygılanma. Biz onu sana geri döndüreceğiz ve onu peygamberlerden biri yapacağız...” (Kasas suresi 4. ayet) diye ilham verdi. Annesi aynen kendisine verilen ilhama göre hareket etti ve Nil nehrine bıraktı.
- Ω Nil nehrinde bir sandık içinde bebeğin (Musa'nın) yüzdüğünü gören Firavun'un karısı Asiye, bebeği hemen saraya aldı.

- Ω Bunu öğrenen firavun, bebek Musa'yı öldürmek istese de karısı buna engel oldu ve Musa'yı himayesi altına aldı.
- Ω Allah'ın yardımıyla da annesi saraya sütanne olarak Musa'yı emzirmek için girdi. "... Böylelikle biz annesinin gönlü rahatlasın, gam çekmesin ve Allah'ın vaadinin gerçek olduğunu bilsin diye onu annesine geri verdik; fakat oradakilerin çoğu bunu bilmiyorlardı." (Kasas suresi 12-13. ayetler)
- Ω Musa, annesinin gözetiminde sarayda yaşamaya başladı. Hem de düşmanlık besleyen firavunun sarayında.
- Ω Musa olgunluk çağında Medyen'e gitti. Orada hayvanlarını çobanlar yüzünden sulayamayan iki kıza, sulamaları konusunda yardım etti.
- Ω Babaları memnun kalınca Musa'yı evine davet etti.
- Ω Musa ile anlaşma yaptılar ve bu evde 10 yıl çobanlık yaptı.
- Ω Musa bu esnada adamın kızlarından biriyle evlendi.
- Ω Medyen'de on yılı tamamlayınca Mısır'a geri dönmeye karar verdi.
- Ω Yolda giderken Hz. Musa (as) Allah (cc) tarafından Tur dağında peygamber olarak seçildi.
- Ω Firavun ve Mısır halkını Allah'a inanmaya çağırmakla görevlendirildi.
- Ω Hz. Musa'nın duası üzerine kardeşi Hz. Harun da Hz. Musa'ya yardımcı olarak peygamber seçildi.
- Ω "İkiniz beraber Firavun'a gidin, çünkü o sınırı çok aştı. Yine de ona söyleyeceklerinizi yumuşak bir üslûpla söyleyin, ola ki aklını başına toplar veya içine bir korku düşer." (Tâhâ suresi 43-44. ayet)

- Ω Allah bu ayetle tebliğ yaparken nasıl bir dil kullanmaları gerektiğini de öğretti. Hz. Musa (as) kendisine emredileni yaptı.
- Ω Firavun Hz. Musa'nın (as) davetini kabul etmediği gibi onu zindana atmakla da tehdit etti.
- Ω Hz. Musa'yı (as) Allah birtakım mucizelerle destekledi.
- Ω Elini koynuna sokup çıkarınca gözleri kamaştıran bir nur gibi parlayıverdi.
- Ω Firavun sihirbazları koz olarak kullanıp Hz. Musa'nın üzerine gönderdi.
- Ω Sihirbazlar büyü yaparak ipleri hareket ettirdiler.
- Ω Hz. Musa (as) asasını yere atınca Allah tarafından bir mucizeyle yılanı dönüştü ve sihirbazların yaptığı tüm sihir aletlerini yuttu.
- Ω Sihirbazlar, Hz. Musa'nın yaptıklarının bir sihir olmadığını, bunun kesinlikle mucizeden başka bir şey olmadığını hemen anladılar. Çünkü neyin sihir olabileceğini neyin de sihir olamayacağını gayet iyi biliyorlardı. Orada Hz. Musa'ya iman ettiler.
- Ω Firavun yine de iman etmemekte direndi. İman edenlere işkenceler yapmaya başladı.
- Ω Hz. Musa (as) kavmini toplayarak Filistin'e doğru yola çıktı.
- Ω Firavun bu durumu fark edince ordusuyla beraber Hz. Musa ve İsrailoğullarını takip etmeye başladı.
- Ω Hz. Musa ve İsrailoğullarının önüne Kızıldeniz engeli çıktı. Firavun ve askerleri arkadan sıkıştırmışlardı.
- Ω Artık sonlarının geldiğini düşünmeye başlamışlardı ki Kızıldeniz'in orada Hz. Musa ve İsrailoğulları, Allah'ın yardımı olan bir mucizeyle (Hz. Musa

asasını denize vurarak) deniz ikiye ayrıldı ve karşıya geçip kurtuldular.

Ω Firavun ve askerleri de geçmek isterken Kızıldeniz tekrar birleşti ve suda boğuldular. Böylece Firavunun zulmü bitmiş oldu.

Ω Hz. Musa, kardeşi Hz. Harun'u vekil bırakarak Tur dağına çıktı ve orada 40 gün kaldı.

Ω Samiri adında birinin ayartmasıyla İsrailoğulları buzağuya benzeyen bir put yaptılar.

Ω Hz. Harun kavmine çok uyarıda bulunduysa da kavmi onu asla dinlememiştir. Hz. Musa döndüğünde:

Ω “... Ey kavmim! Rabbiniz size güzel bir vaadde bulunmamış mıydı? Peki, size bu süre çok mu uzun geldi, yoksa Rabbinizin gazabına uğramak istediniz de onun için mi bana verdiğiniz sözden döndünüz!” (Tâhâ suresi 86. ayet) dedi.

Ω İsrailoğulları peygamberleri Hz. Musa ve Hz. Harun'u çok yormuşlardır. Onca mucizeler ve nimetlere rağmen iman etme konusunda türlü türlü bahaneler üreterek işi yokuşa sürmüşlerdir.

Ω Hz. Musa'ya kardeşi Hz. Harun'a ve tüm peygamberlere selam olsun. Rabbimiz bizleri onların yolunda sabit eylesin. (Âmin)

1.5. BİR AYET TANİYORUM: AYET EL- KÜRSİ VE ANLAMI

Bakara suresinin 255. ayetidir. İçinde “kürsi” kelimesi geçtiği için bu isimle anılır. Allah'ın eşsiz sıfatlarından ve gücünden bahsedilir.

Ayet el-Kürsi farz namazlardan sonra Allah'tan yardım ve koruma istemek için okunur. Hz. Muhammed (sav): “Bir farz namazın ardından Ayet el-Kürsi'yi okuyan kimse, sonraki namaza kadar Allah'ın himayesi altındadır” buyurarak vakit namazlarından sonra Ayet el-Kürsi'yi okumayı tavsiye etmiştir.

Kur'an-ı Kerimin en büyük ayeti budur.

Ayete'l-Kürsi'deki Bazı Kavramlar

El-Hayy: “Varlığı devamlı olan, hayat sahibi, ölmeyen diri, her şeyin varlığı onun varlığına bağlı olan.” demektir. Allah'ın esmâ-i hüsnâsındandır.

El-Kayyûm: “Varlığı kendinden, kendi kendine yeterli, yarattıklarına hâkim ve onları koruyup gözetken” demektir. Allah'ın esmâ-i hüsnâsındandır.

El-Aliyy: “İzzet, şeref ve hükümlerlik bakımından en yüce, aşkın olan.” demektir. Allah'ın esmâ-i hüsnâsındandır.

El-Azim: “Zatının ve sıfatlarının mahiyeti anlaşılamayacak kadar ulu olan.” demektir. Allah'ın esmâ-i hüsnâsındandır.

Kudret: Allah'ın subuti sıfatlarındandır. Allah güçlüdür.

Şefaât: Ahirette Allah'ın razı olduğu kulların daha yüksek derecelere erişmeleri için Allah'ın izin verdikleri kişilerin Allah'a yalvarmaları, dua etmeleri ve makamlarının yükselmelerini istemeleri demektir.

Kürsi: Allah'ın sonsuz gücü, kudreti ve hükümlerliği anlamlarına gelir.

Ayete'l-Kürsi Okunuşu ve Anlamı

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ -

اللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّوْمُ لَا تَاْخُذُهٗ سِنَةٌ وَّلَا نَوْمٌ لَّهٗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي

الْاَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهٗ اِلَّا بِاِذْنِهٖ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ اَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا

يُحِيطُوْنَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهٖ اِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهٗ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَلَا

يُؤُوْدُهٗ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيْمُ {255}

Bismillâhirrahmânirrahîm.	Rahman ve Rahîm Allah'ın adıyla.
Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm,	Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. O da- ima diridir (Hayy'dir), bütün varlığın idaresini yürüten (kayyum)dir.
lâ te'huzühû sinetün velâ nevm,	Onu ne uyuklama tutar ne de uyku.
lehû mâ fis semâvâti ve mâ fil ard,	Göklerde ve yerde ne varsa hepsi onun- dur.
men zellezî yeşfeu indehû illâ bi iznih,	İzni olmadan huzurunda şefaât edecek olan kimdir?
ya'lemü mâ beyne eydîhim ve mâ halfe- hüm,	O, kullarının önlerinde ve arkalarında ne varsa hepsini bilir.
ve lâ yühîtûne bi şey'in min ilmihî illâ bimâ şâ',	Onlar ise onun dilediği kadarından başka ilminden hiçbir şey kavrayamazlar.
vesia kürsiyyühüs semâvâti vel ard,	Onun sonsuz kudreti, gökleri ve yeri kaplar.
ve lâ yeûdühû hizühümâ,	Onları görüp gözetmek ona ağır gelmez.
ve hüvel aliyyül azîm.	Gerçekten yüce ve büyük olan yalnızca odur.